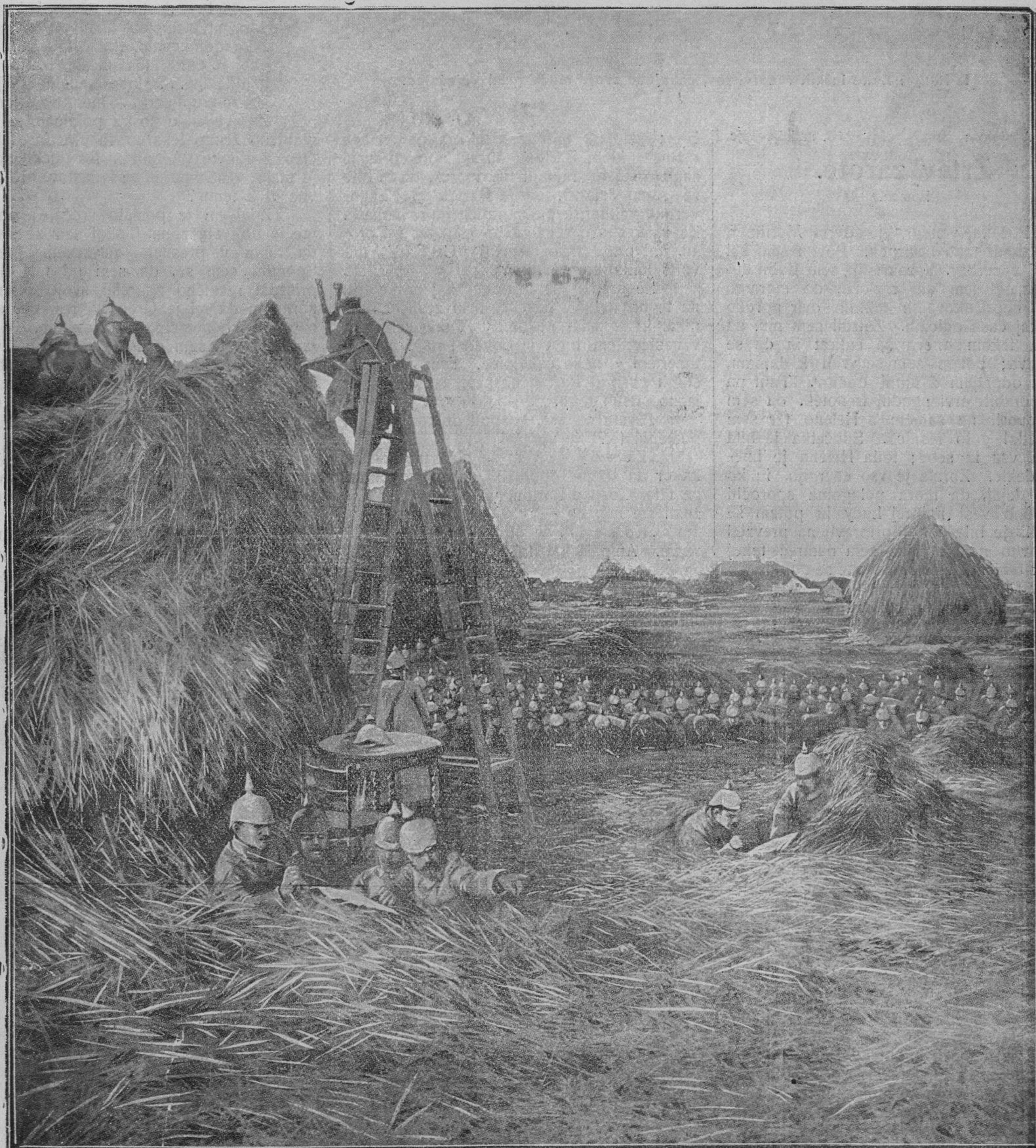

TEDENSKA SLIKE

Štev. 34.

V LJUBLJANI, v sredo 8. septembra 1915.

Leto II.

Nemška armada na Rusko-Poljskem: Poizvedovalni oddelek se je na tihem priplazil do ruskega tabora ter se skril za velike kupe sena. Odtod opazujejo Ruse ter delajo načrte, kako bi jih presenetili in ujeli.

Iz Italije: Žene laških rezervistov, čakajoče svoje može pred vojašnico.

G. W. Appleton:

33. nadaljevanje.

Žrtev zarote.

Roman.

„Počakaj vendar,“ je odvrnil Mortimer, „in ne bodi tako nestrpen. Potem sem šel najprej v cerkev. V zakristiji sem dobil duhovnika, ki sem mu razložil, da moramo zaradi nepričakovanih tehtnih ovir poroko za nekaj časa odložiti. Zatrdil sem mu, da pridem tekom dneva še enkrat in da se domeniva; potem sem se vrnil k damam, da se odpeljem z njimi domov. Tam pa sem porabil prvi ugodni trenotek, da sem izpregovoril na samem s Heleno ter sem ji povedal golo resnico. Spočetka je bila seveda vsa iz sebe; toda Helena je imenitno dekle. Zbrala je vso energijo, in ko sem ji dejal, da mora polagoma sporočiti to strašno vest najprej Lucy in potem še Marceli, je bila takoj pripravljena prevzeti to težavno nalogo. Jaz sem namreč takoj hitel k tebi. Le zanesi se, vse se dobro izvrši.“

„Toda saj ne moreš vedeti, kako sprejme Marcela to poročilo,“ sem ga zavrnil ves razburjen. „Ne veš, kako —“

„To naj ne bo tvoja skrb, prepusti to lepo drugim. Rečem ti še enkrat: vse se dobro izvrši. Mora se! Saj smo v pravni državi! Vsekakor te moramo čimprej spraviti iz te preklicane luknje. To je sedaj glavna stvar, in zato sem prišel semkaj. Sodni dvor ima sedaj opoldanski premor. Približno v pol ure prideš na vrsto. Potem vzemo kaj podrobnosti o tvoji obdolžitvi ter kdo te je ovadil. Predvsem gre za to, da dobiš dobrega zagovornika . . . Veš, kaj sem si izmislil? Kaj ko bi vzeli gospoda Bartona?“

Ves osupnjen sem se ozrl vanj. „Odvetnika moje tete?“

„Zakaj pa ne? To se pravi, če bo hotel prevzeti.“

„Tega ne bo nikdar storil. Kako more zagovarjati moža, ki je osumljen, da je umoril njegovo klijentinjko?“

„Osumljen biti, da si koga umoril, pa koga resnično umoriti, to je dvoje, dragi moj. Barton ne bo nikdar verjel, da si zmožen takega zlo-

čina; zato pa tudi ni nikakega pametnega razloga, ki bi Bartonu branil sprejeti tvoje zagovorništvo. In tajiti ne moreš, da bi bilo že samo dejstvo, da je Barton tvoj zagovornik, velikanskega moraličnega pomena . . . Za vsak slučaj sem ga obvestil ter ga prosil, naj pride takoj semkaj. Če pride, govoriš lahko sam z njim.“

Še preden sem mogel kaj odgovoriti na te prijateljeve besede, sem zaslišal paznika, ki je dejal nekemu: „Tukaj sem.“ in v naslednjem hipu je odvedel naju z Mortimerjem v neko čakalnico. Tam nama je stopil gospod Barton nasproti ter mi je prijazno stisnil roko.

„Sveta nebesa, gospod doktor, kaj naj pomenja to?“ je vprašal.

„Za sedaj ne vem še ničesar drugzega, kakor da so me obdolžili umora moje uboge tete. Gospod Barton, vi me poznate, poznali ste me, ko —“

„Ko ste bili še otrok. Seveda vas poznam. Ampak kaj takega pa vendarle še

nisem doživel. Vi da ste umorili svojo teto! To je smešno, nečuvono! — Ali ni to gospod Mortimer?“

Prijatelj se mu je naklonil.

„Veseli me, da vas spoznam osebno. Vaše pismo sem prejel pravkar ter sem nemudoma prihitel semkaj. Seveda prevzamem njegovo zagovorništvo. Tista Hefziba, doktor, ima nedvomno svoje prste v tej aferi, — ona in umazanec Pennyfeather. Žensčina trdi, da ste sinoči kar siloma vdrl v teto stanovanje.“

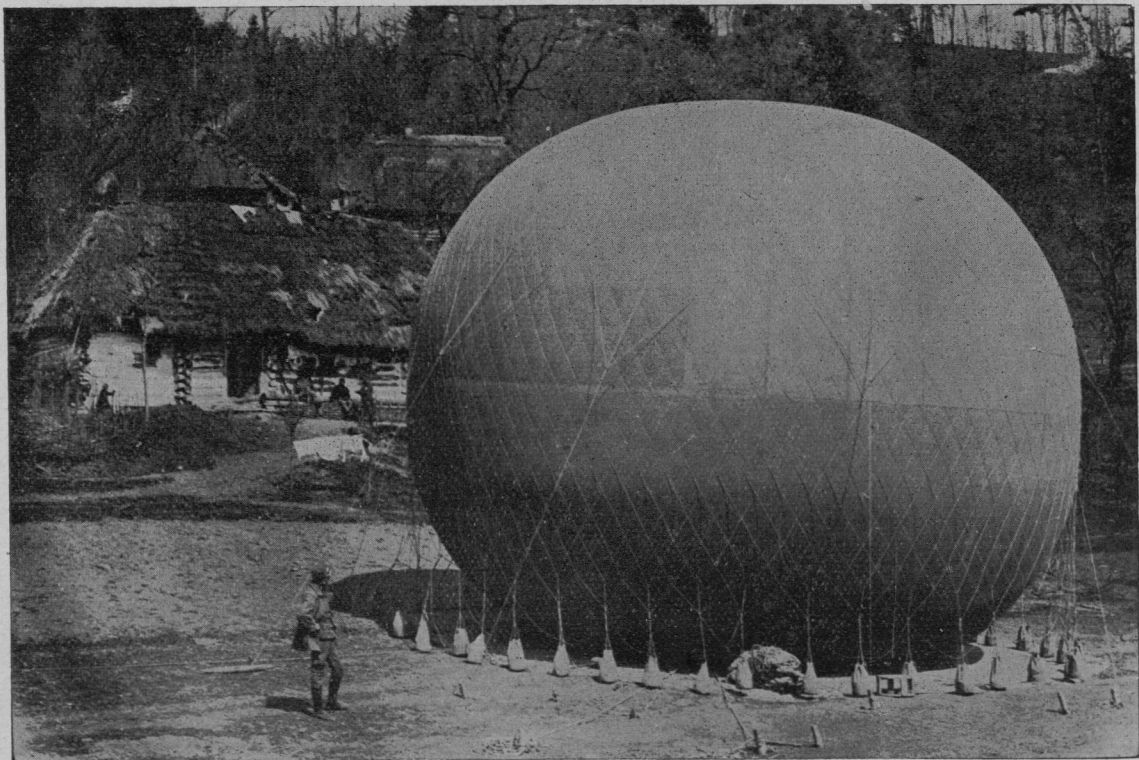
„Nesramnica! Siloma? Vdrl? Saj sem vendar imel pravico odriniti dekle, ki me ni pustila k teti! Teta mi je bila vendar druga mati in ljubil sem jo po sinovsko!“ Opisal sem mu natančno ves svoj sinočni doživljaj.

„Dekla popisuje ves dogodek po svoje in precej drugače,“ je pripomnil odvetnik. „Zvedel sem, da pripoveduje, kako vas je teta zalotila pri svojih zdravilih, med katerimi ste sumljivo stikali, — dà, trdi celo, da vas je videla z lastnimi očmi, kako ste v neko stekleničico vliвали neko tinkturo. Zdaj domnevajo, da je teta po nesreči baš iz tiste stekleničice izpila nekaj kapljic in . . . skratka, dekla jo je našla zastrupljeno . . . menda z akonitom. Zdravnik, ki so ga poklicali, je našel

resnično žepno lekarno in prazno stekleničico z etiketo „Aconit“. Na steklenici pa je stalo vaše ime in vaš naslov. Kaj pravite vi k temu?“

Zdaj mi je postalo vroče, a obenem me je oblivala zona. Takoj sem se zavedel, da tičim v presneto nevarnem precepu. Spomnil sem se, da sem od tete domov prišedši resnično pogrešil svojo žepno lekarno in da mi je Gregory res baš sinoči napolnil stekleničico z akonitom. V svoji razburjenosti sem pozabil vse skupaj v hiši bolne tete . . . na, zdaj je jasno, da me morajo imeti za morilca in čisto v redu je, da so me zaprli. Napravil sem veliko nerodnost, ki jo bo težko popraviti.

„Dà, dà, priznavam,“ sem dejal silno pobit, „žepna lekarna je moja in tudi akonit je iz moje lekarne. Vzel sem zdravila s seboj, kar storim vselej, kadarkoli grem k bolnikom. To je najpraktičnejše in mi je že v neštivilnih slučajih prav dobro služilo. Sinoči se mi je naznanilo, da se je teti

Vojaški zrakoplov, skrit in pritrjen k tlom za goriško vasico.

zdravje pohujšalo, in da naj grem nemudoma k njej. Vzel sem torej lekarnico s seboj in v tisti steklenici je bilo precej akonita. Gregory mi jo je celo nanovo napolnil. Toda zakaj je stekleničica zdaj prazna, to mi je nerazumljivo! Svoje žepne lekarne namreč nisem niti odprl. Šele doma sem opazil, da sem jo pozabil pri teti. Toda dobro vem, da lekarne sploh nisem jemal v sobo, v kateri je ležala teta, nego sem jo pustil v žepu svojega plašča v predsobi. Morda mi je kdo lekarno iz žepa izmaknil? Ali pa je padla lekarna sama iz žepa, ko sem položil plašč preko stolovega naslonila.“

„Sitna reč! Dala nam bo dovolj resnega truda!“ je vzdihnil odvetnik. „No, jaz sem vsekakor o vaši nedolžnosti popolnoma prepričan in storim vse, da vas osvobodim. Mimogrede omenjeno: hoteli ste se baš danes dopoldne poročiti, kaj ne?“

„Dà, a na cerkvenem pragu sem bil aretiran, pomislite! Kaj takega se pripeti dandanes meni, najbolj solidnemu zdravniku! Prokleta!“ — Bil sem strašno obupan, in v mojem glasu je bilo poleg besnosti nad prizadeto krivico toliko solz, da sem se celo odvetniku zasmilil.

„No, no, le nikari obupavati!“ me je tolažil. „Kvišku glavo in srce! Mož ste in mož ostanite! Vedno sem vas spoštoval kot energičnega moža. Ne vdajmo se! Zagotavljam vas, da imam že različne slutnje. Mimogrede povedano: vaša teta drugega testamenta še ni podpisala, čeprav je njena dekla popolnoma prepričana o tem. Zato nikar izgubljati glave! Mene vaš slučaj upravi izredno zanima in storim vse, kar je le mogoče, da vas ne le rešim, nego da iztaknem tudi pravega zločinca ali zločinko.“

„Ali, čujte! Kličejo vas. Jaz odidem pred vami v dvorano. Danes gre le za formalnosti. Žal mi je le, da boste morali ostati v preiskovalnem zaporu, ker sumljivih znakov o vaši krivdi je preveč naenkrat. Toda predno vas odpeljejo v Wandsworth, vas posetim še enkrat. Dotlej zdravstvijte in zaupajte nama! Pojdiva, gospod Mortimer!“ (Dalje prihodnjič.)

Iz glavnega mesta osvobojene Poljske: Gubernatorska palača v Varšavi.

Poljaki in njih krvava zgodovina.

(Dalje.)

Za vlade zadnjih Jagjelovcev je začela propadati mogočna in velika srednjeveška poljska država, krivi pa so bili tega propada poljski kralji, ki so dajali poljskim plemičem in poljski duhovščini prevelike svoboščine in take predpravice, ki so morale razbiti enotnost države. Vojska je postala nerabna in v državnih financah je vladal strašen nered. Pač so izkušali nekateri poljski kralji preustrojiti zanemarjeno državo, njeno zanikarno armado in leno, podkupljivo uradništvo, toda plemiči in duhovščina so se uprli vsakemu načrtu, in država je vedno bolj postajala plen sovražnih sosedov in samogoltnih domačinov. Čeprav je imela Poljska dohod k Baltskemu morju, si Poljaki vendar niso mogli ustvariti mornarice, ker plemiči niso dovolili v to svrhu

potrebne denarja. Kralj je polagoma izgubil skoraj vso moč, ker je bil odvisen od škofov, vojvod, kastelanov, ministrov in hetmanov (poveljnikov vojaških čet), katerih niti odstaviti ni mogel. Kadar je pridrl v kraljestvo tatarski, ruski, švedski ali nemški sosed, je klical kralj plemiče in hetmane na pomoč, a le redkokdaj so se odzvali vsi svoji dolžnosti. Za vsako uslugo je moral plemiče vedno iznova podkupiti. Če pa so se zbrale čete, niso bile dosti opremljene in izurjene; pač so bili Poljaki vedno junaki, toda redkokdaj so bili hetmani med sabo složni in sposobni voditelji. Najemali so tudi tuje vojake, večkrat nesramno sodrugo, ki se je dostikrat upirala, zlasti če ni dobivala dogovorjene mezde ter je nato plenila, požigala in morila po deželi. Tri četrtine državnih dohodkov so se porabliale za kraljevski dvor, dvornike in uradnike; le ena četrtina se je uporabljala za stalno vojsko. Davki so se hitro in silno množili, a vlada se za ceste, šole, bolnice, siromake in kmete vendarle ni prav nič brigala. Državni zbor je obsegal dve zbornici: senat 150 in zbornico poslancev 182 členov. Zastopani pa so bili le plemiči in duhovščina; mesta in kmetje v državnem zboru niso imeli zastopstva. Magnatje so terorizirali oba zbora. Najbolj usodna pa je bila predpravica, da je mogel en sam plemič razbiti ves zbor ter razveljaviti vse sklepe, če je glasoval proti. Od l. 1652 je mogel en sam plemič s klicem „liberum veto“ (nie pozvalam = nočem) onemogočiti vsakršno delovanje državnega zbora. Magnati, ki so dajali revnim plemičem zemljišča ali jih imeli v svoji vojski za telesno stražo, so gospodovali na svojih ogromnih posestvih kakor majhni kralji ter so imeli popolne dvore. Bili so silno oholi, veliki junaki, mogočni pivci, nenasitni babjaki, kruto neusmiljeni do kmetov in siromakov, v politiki pa sebičneži brez sramu; lastna korist, lastni vpliv jim je bila prva skrb. Tuje države so jih podkupovale, da so delali njim v prid, obenem pa so se prodajali poljskemu kralju. Izjeme so bile redke. Vsi plemiči so bili osebno nedotakljivi. Plačevati jim ni bilo treba zemljiškega davka od posestev, ki so jih sami ob-

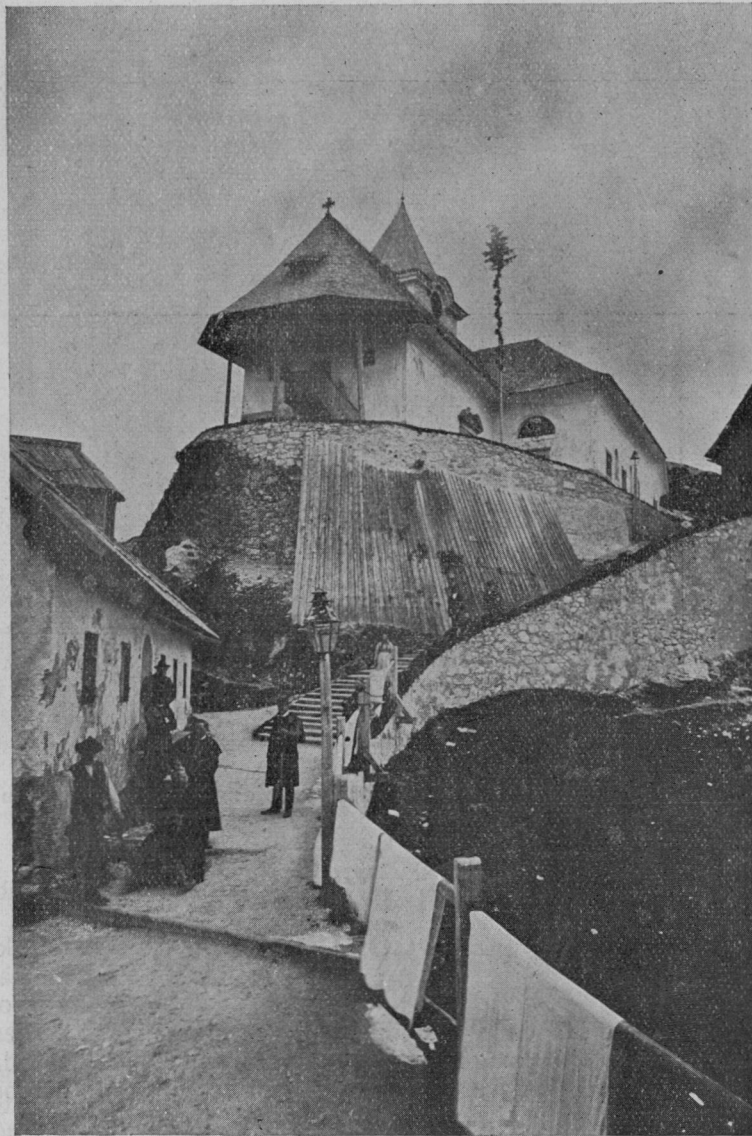

Planinska koč s planšarji in planšaricami na Koroškem.

delovali; pač pa so morali plačevati kmetje davek tudi od tistih posestev, ki so jih imeli v najemu od plemičev. Krivica je torej očitna. Duhovščina je imela skoraj tretjino zemlje v svoji lasti, a bila je prosta vojaščine in zemljiškega davka. Le prostovoljno, kadar je sama hotela, je prispevala k državnim potrebščinam. Dobre duhovniške prebende, najboljše fare, pa so dobivali skoraj izključno le — plemiči.

V srednjem veku je bilo gmotno stanje poljskega meščanstva ugodno, v novem veku pa so tudi meščanstvo uničili poljski plemiči. Kralj je namreč dovolil plemičem trgovati ter jih je oprostil plačevanja carin. Kralj Sigismund II. (1548—1572) je dovolil plemičem svobodni izvoz sirovin in svobodni vvoz tujih izdelkov, a prepovedal je izvažati domače izdelke. S to prepovedjo je onemogočil meščanom trgovati in obrtovati. Vsa poljska mesta so hitro propadla. Ker meščanje niso imeli nobenega poslanca, se ni zanje nihče zmenil. Namesto visoke srednjeveške kulture se je tudi po mestih razširila nevednost, neotesanost in praznovrstvo.

Kmet je popolnoma propadel. Ker je to škodilo tudi mošnji plemičev, so — namesto da bi domačemu kmetu pomagali — pozvali na Poljsko nemške kmete ter jih podpirali. Nemški kmetje pa so postali dobri učitelji nevednih poljskih tovarišev, in kmalu je Poljska pridelala največ žita v Evropi ter zalagala ves zahod. A izvoz žita je bil dovoljen le poljskim plemičem, ne pa kmetom! Že od 15. veka so plemiči prepovedali kmetom svobodno se seliti. Kdor je ušel, so ga neusmiljeno zasledovali. Če je imel kmet več sinov, se je smel le en sin posvetiti obrti ali učenju, seveda le če je to dovolil njegov kruti gospod. Plemiči so sodili kmete po svoje in odločevali celo o življenju svojih tlačanov. Kmet je mogel obdelovati lastno grudo le ponoči in ob nedeljah in praznikih, sicer je bil suženjski tlačan gradu in

S koroškega bojišča: Naborjet, naša trdnjava, ki bi jo Lahi radi zavzeli.

cerkve. Že od 17. veka dalje so poljski kmetje utekali v Ukrajino in Podolje ali pa se zatekali k kozakom. Prebivalstvo se je številno zmanjševalo in zemlje je bilo obdelane vedno manj. Zato so klicali zahodnopoljski plemiči na svoja posestva nemške protestantske begunce in kmete. Poleg Nemcev so se naseljevali na Poljskem tudi iz Nemčije pregnani Judje. A tudi ti Judje so dobili takoj dosti svoboščin ter so si kmalu nabrali obilo imetka. Te pijavke so celo za državo pobirale carino in mitnino ter pri

bil ob naših pozicijah.

Dne 15. p. m. dopoldne je sledil brezuspešni naskok na obmostje pri Sv. Luciji. Po močnem obdelovanju sovražne artiljerije, ki tudi ni prizanašala zaledju naših postojank, je sovražnik 17. p. m. ponovil svoj naskok na višine pred Sv. Lucijo s podvojenimi silami in bil znova odbit z ogromnimi izgubami. Sovražniku se ne more odrekati volje do zmage. Z vztrajno silo se je vzpenjala sovražna pehota po hribih, ki tvorijo obmostje Sv. Lucije; pa v ognju naših čet je napadalec bil vržen nazaj. Na 18. p. m. nas je zjutraj pozdravil sovražnik zopet s topniškim ognjem; sovražna artiljerija je bruhalo iz vseh kalibrov na naše neomajne pozicije in njihov zaledje, zlasti pa ceste in poti.

Naše postojanke so bile obšipavane s tisočeri granatami in šrapneli, toda naši junaki vztrajajo v tem peklenem ognju, nestrpnost pričakujoč napada. Sledeči pehotni naskoki so se zopet razbili popoldne na višine pred Sv. Lucijo in tudi zvečer na Mrzli Vrh. Sovražnik je pripeljal sveže čete v te boje in za vsako ceno hotel osvojiti vsaj eno naših pozicij, da bi primerno proslavil godovni dan svoje kraljice Helene; toda na stotine žrtev je bilo zaman. — Dne 19. avgusta je sovražni artiljerijski ogenj nekoliko ponehal; kljub temu pa je sovražnik nenadoma proti večeru podvzel več predrzno zasnovanih napadov na Kozmarice in druge višine — brez uspeha.

S francoskega bojišča: Prostovoljci v dobro urejenem strelnem jarku.

tem odirali kmeta; graščaki so dajali Judom v najem svoje krčme in mline, kjer so zopet izžemali bednega poljskega kmeta in meščana. Da, one Jude, ki so prestopili v katoliško vero, so celo povzdignili v plemiški stan, če so dobro plačali.

Vrhu vseh teh krivic pa je moralo poljsko ljudstvo še prenašati brezkončne vojne, ki so jih imeli poljski kralji skoraj brez prestanka z vsemi sosedi na vseh štirih svetovnih straneh. Kraljevina Poljska se je utapljala v lastni in tuji krvi, a krivi so bili tega poljskega trpljenja večinoma le poljski kralji in poljski plemiči, ki niso imeli za poljski narod niti srca niti vesti.

(Dalje prihodnjič.)

Vojna z Lahi.

Strašna bitka ob gornji Soči

Bitka, ki se od 14. p. m. dalje bje na odseku fronte, ki sega od Krna doli preko Tolmina in višin zahodno od sv. Lucije do Avč, je velikanska in strašna. Na Mrzli Vrh severovzhodno od Tolmina ter v višini Sv. Marije in Kozmarice na desnem bregu Soče ob Sv. Luciji je sovražnik koncentriral svoj topniški ogenj. Kralj in Cadorna pričakujeta v Cividale izida tega boja. Že delj časa pripravljeni napad se je začel 14. p. m. ob jutrajšnji zori, ko je sovražnik otvoril silovit topovski ogenj; temu je še isti dan sledil z velikimi masami podvzeti naskok na tolminsko obmostje, ki se je raz-

Nato je 20. t. m. popoldne naperil še hujši topovski ogenj na celo našo fronto; deževalo je granat in šrapnelov, tako da so bili hribovi pogostoma zaviti v meglo iz izstrelkov. Naša vrta artiljerija je vedno krepkejše odgovarjala in sovražniku prizadejala znatne izgube. Obojestranski topovski ogenj se je od ure do ure stopnjeval in razvil v veličasten dvoboj. Med pokanje poljskih topov in grmenje havbic se vmešava zamolklo vršanje težkih možnarjev, proti večeru se tem akordom pridružijo še svetilne granate, rakete in žarometi, vmes pa žvižganje izstrelkov. V ta grozni boj moderne tehnike je posegla še narava z bliskom in gromom. Vse skupaj se je zlilo v mozeg pretresujočo pesem — smrti. Z grozoto obračamo svoje oči v pozicije naše pehote pred nami in na bližnje vrhove, kjer je nameščena naša artiljerija. Sovražna artiljerija je tako močna, da ne le išče našo artiljerijo, ampak vzame na piko tudi naše utrjene postojanke, skušajoč jih razdreti ter tla pripraviti za naskok. Kakor bi odrezal preneha ta godba; že se začujejo posamezni puškini strelji, nato cele salve, ropot strojnih pušk; srce nam zastaja, gledajoč v smer pehotnega ognja, ne meneč se za posamezne sovražne krogle, ki prižvižgajo čez hrib. Ali bo naša infanterija še mogla zadržati sovražni naval? Pol ure, celo uro traja borba za hribom; ogenj ponehava, umira. Sovražnik je zopet vržen nazaj kot vedno. Navadno se umakne že pred našim

pehotnim ognjem, gotovo pa pred našimi ročnimi granatami in minami. Ti pretresljivi prizori so se ponavljali 20. in 21. avgusta; naše junaške čete, sestavljene iz vseh narodnosti naše monarhije, preneso najhujši ogenj, potrpežljivo v kritjih čakajo na sovražni naskok. Vsaka ped naše slovenske zemlje stane sovražnika potoke krvi. Z žarečim obrazom pripovedujejo naši junaki o svojih činih, kako so „pucali“, sekali, bodli, grizli, topli, metali besnega sovraga, dovolj pa je tudi prizorov žalosti in gorja, povzročenega po teh krvavih bojih!

Do nedelje 22. p. m. smo se nekako skrbno ozirali proti zapadu in severu na torišče bitke ob gorenji Soči. Kajti premoč laške artiljerije in pehote, vsaj po številu, je znana resnica; končno v boju vendar odloči premoč, razun če je oprta le na število, ne pa tudi na kakovost. Dne 22. avgusta se je unel zopet živahen artiljerijski dvoboj največjih kalibrov, ki se je popoldne stopnjeval do superlativa. Kanonada dne 20. in 21. p. m. je bila prava igrača nasproti temu rjoventju, ječanju, grmenju in pokanju.

Še ni konec tega boja; še bodo vroči dnevi. Toda s pogumom in najboljšim upanjem navdaja vse zavest sodelovanja vseh naših čet, vspešni

Z goriškega bojišča: Gora Kosič, za katero se vrše ljuti boji z Lahi.

potek dosedanjih bojnih dni in pa — en pogled v mirno samozavestno lice podpolkovnika generalnega štaba na tem odseku. Bitka pod Krnom je za Italijane izgubljena, je grobišče sovražnikovih upov.

Boji za dolino Idrijce.

Italijani bi radi prodrli v dolino Idrijce, odkoder bi dobili pot na Kranjsko. Odtod zadnji hudi boji v odseku pri Tolminu.

Z veliko maso krepkih sil in forsiranih, vedno novih naskokih Italijani poizkušajo vzeti tolminsko obmostje in tako dobiti dohod do doline Idrijce in bohinjske železnice. Višine pri Plaveh niso mogli vzeti, kakor dalje proti jugu tudi ne Podgore pri

Gorici in doberdobske planote.

Mesto Tolmin leži severno od Sv. Lucije. Obe stranki ga lahko vidita, toda do sedaj ni bilo znatno obstreljevano. Severno od Tolmina se začneja Vrh in pa divja gorska grmada Krna, na katero so Italijani po prekoračenju zgornje Soče sicer splezali, a še vedno ne osvojili. Da pripravi svoj napad na tolminsko obmostje, je sovražnik koncentriral številne baterije vseh kalibrov na nasproti stoječa gorska slemena, ki znatno prevladujejo višini Sv. Lucije in Sv. Marije; naša artiljerija pa ni odgovarjala z razsipanjem. Čakali smo. Nato so laški polki v gostih vrstah napadli višino Sv. Marije, na kateri kraljuje romarska kapelica. Šele ko so dospeli do naših predpostojank in so začeli odstranjevati vsled obstreljevanja razdrte žične ovire, so branilci otvorili ogenj. Naši vojaki so v skalah napravljene naravne in umetne luknje spretno porabili za strelske odprtine, iz katerih so strojne puške pošiljale uničujočo točo streliv na Laha, ki so udri v najsrednejše jarke. Za te jarke se je na to vnel besneč boj z bajonetom in kopitom. Tukaj in tudi pri Sv. Luciji smo končno sovražnika vrgli nazaj. Prihodnjega dne je laška artiljerija obnovila obstreljevanje, da bi našim četam vzela dobro voljo. Toda vsi sledeči naskoki laške pehote so bili zavrženi z nezmanjšano silo. Laške izgube so strašne.

Z bojišča pri Doberdobu.

Simon Širca piše: Noč je zatemnila obzorje. Zvonov ni čuti. Smrtno tišino moti gromenje z daleka; kakor pri hudi uri udarja grom grozote na ušesa. Jezé se topovi neprijatelja, ki spuščá žviž granat in šrapnelov v naše vrste. A mi stojimo mirno kot mrtvi spomeniki. Na moji levi se zgrudi tovariš; zaječi in umre. Tam v drugem jarku za nami se posveti, in šestim je ugasnilo življenje. Smrt, o smrt, ki prihajaš in ostajaš! Gromenje se bliža ušesu in zvok njegov nas pretresa; sami ne vemo: je li to up na življenje, up na zmago ali strah pred smrtjo. Nič ne vemo. Naša duša postaja trd objekt, ki čuti neusmiljenje proti človeku. Le tako je mogoče, da zabodem sočloveku

Odbit francoski napad na nemški strelski jarek: Ko so se približali Francozi do žične ograje pred strelskim jarkom, so jih nakrat obsvetili nemški žarometi in kar jih ni padlo, so zbežali.

nož v srce, katero nedolžna mati ljubi! O vojna, sila zakona, zakon sile! Le doseči uspeh za uspehom preko mrtvih trupel. In te zmage so sad naše fizične moči. Te zmage so moč naše trdne volje, ki prebije in preseka vse zapreke. Je moč, ki jo ustvarja zvesta udanost do našega osivelega Očeta, ki na Dunaju pač v duhu čuti z nami ponos na naše slovenske bojevnike.

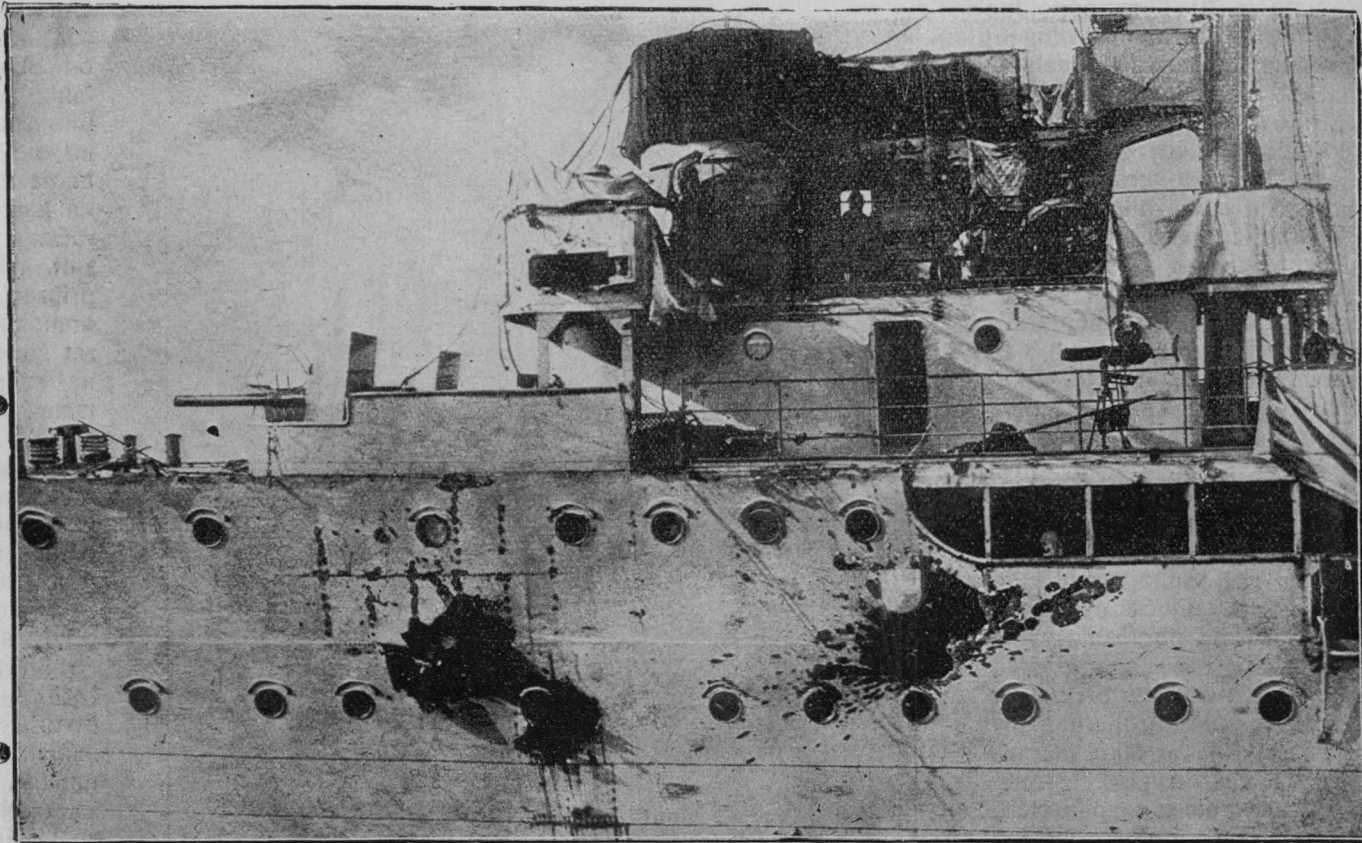
Smrtno tišino prekine artiljerijski dvoboj. Energija topov se dviga v strupen spor: ustvarja se na dveh straneh smrt. In tu utihne obojestranski top, kakor upehan lev. Pol trenutka je mir in že zagljuje naša mitraljeza. Za njo puške in hurá pretresa temni zrak. Nad nami se posveti raketa in dan se povrne za pol trenutka. Vrišč sovražstva odmeva tja v nebesje, ž njim pa plava nebrot izdihlih duš, spremljanih z zadnjim pozdravom jekov umirajočih. Noži se bliskajo v temi kakor pri dnevu in sovražnik se umika. Zmaga je zopet na naši strani. Grozno je bilo . . . Nimaš pojma, dragi prijatelj, kaj je smrtni pot. Ne čutiš ga na telesu, a v duši, ko misliš na blagor domačih in na zmago. Na življenje ne mislim. Bog nam bodi milostljiv in ohrani nam naše velehrabre slovenske leve, ki na tako čudežen način branijo mejnike svoje domovine! Nič manj silovito se ne bore naši Hrvatje, ki telesno umirajo, a ne umro v večni ljubezni do domovine in naroda. Dobrodoške planote pa ostanejo slovanske za vse veke.

Gorica obmetavana z bombami.

V soboto, dne 28. avgusta so pripluli na vse zgodaj trije sovražni zrakoplovi nad Gorico. Obleteli so parkrat mesto in nato odpluli proti Ajševici, kjer so metali bombe, ker je bilo čuti eksploziranje bomb. Ni trajalo dolgo, ko so zopet prišli nad Gorico in začeli krožiti nad njo. Kar naenkrat se prikaže belkasta črta pod vsakim zrakoplovom: spustili so bombe. To se ni ponovilo, ker so imeli najbrž vsak samo po eno, druge so vrgli že nad Ajševico. Koj nato so odleteli proti italijanskim postojankam. Padle bombe niso napravile niti najmanjše škode, ker ena, ki je padla v ulico Vogel na dvorišče izvoščka Coterja, ni eksplodirala, druga pa je eksplodirala na njivi za Mersarsko ulico, tretja je padla na dvorišče „Venutijevega dvorca“ v ulici Torcolaro.

Minoli teden.

Trdnjavo Luck so zadnjega dne avgusta zavzele avstrijske čete pod poveljstvom gen. Puhala pl. Brlog, rodom Hrvata. Padec te velike trdnjave v Voliniji je prvi sad avstrijske ofenzive v Vzh. Galiciji in Voliniji. Rusi se na vsej črti umikajo. Od početka maja t. l. so Rusi izgubili 2100 častnikov, 642.500 mož in 394 topov ter 1275 strojnih pušk. Doslej so Nemci in Avstrijci osvojili 23 ruskih, belgijskih in francoskih trdnjav. Severno močvirnega Polesja prodirajo vojske Hindenburga, princa Leo-

Od sovražnih strelav poškodovana vojna ladja.

polda Bavarskega in Mackensena; južno pa armade Puhala, Bothmerja, Böhma-Ermolija ter Pflanzera-Baltina. Ruski vojni minister Polivanov naznanja, da se postavijo ruske armade na dveh postojankah prodirajočim Nemcem in Avstrijcem v bran ter da se uname blizu Vilne velika bitka. Odločilni boji pa se bodo vršili bajé šele prihodnjo pomlad. Nemci se že bližajo Vilni, a Rusi bajé še vedno bežé. Boji pa se vrše na raznih točkah dalje. Na Ruskem je bajé javno mnenje še vedno za nadaljevanje vojne ter se vrše po velikih mestih shodi, ki pozivljajo vlado nadaljevati vojno dotlej, da bo „zadnji Nемец zapustil Rusko Poljsko.“ V dumi zahteva opozicija, da vlada odstopi in se osnuje popolnoma novo ministrstvo. Ker manjka ruski armadi topov, granat in pušk ter zlasti municije, se ustanavljajo nove tovarne za orožje in strelivo ter se osnuje posebno ministrstvo, ki bo vodilo te tovarne. Bajé so vse sramotne zadrege krivi le strašno zanikarni ruski birokratizem in pa razne intrige ter nesloga v uradih. Zdaj se je osnovala tudi komisija članov dume, okrožnih vlad in veleobrtnikov, ki naj izdelovanje vojnega materijala vodi, nadzira in pospeši. Toda medtem se bližajo Nemci in Avstrijci vedno bolj Rigi, Grodnu in Vilni ter marširajo v smeri Petrograda in Moskve. Trdnjava Grodno je pred padcem, Dvinsk Rusi izpraznujejo. Ob bnkovinsko-besarabski meji se že vrše boji, Brody so naši, Rusi zapuste Vzh. Galicijo. Bodoči sedež ruske vlade bo Nižnij Novgorod, in ruska obitelj se preseli bajé na Krim. — V Dardanelah na Galipoliju so imeli Francozi in Angleži zopet ogromne izgube. — Na laški fronti se boji z vedno enako ljutostjo nadaljujejo, ne da bi Lahji dosegli količkaj uspeha. Na francoskih in belgijskih tleh nič posebnega novega. Na Balkanu se vrše še vedno pogajanja.

Zlato in srebro obdrži tudi med vojsko in po vojski svojo vrednost. Varno je torej naložen denar, če si kupite zlato ali srebrno uro, verižico, prstan in dr. Bogato izbiro po nizki ceni ima trvdka H. Suttner v Ljubljani št. 5, Mestni trg, ki pošlje bogato ilustriran cenik vsakomur zastonj in poštine prosto. Naročite si ga z dopisnico takoj.

Govori se, da je za nakup varnih in priporočljivih srečk z zajamčenimi dobitki (do 630.000 kron) sedaj že radi tega najugodnejši čas, ker dobi vsak naročnik v srečnem slučaju 4000 frankov popolnoma zastonj. — Opozarjamo na današnji zadevni oglas „Srečkovnega zastopstva“ v Ljubljani.

Listnica uredništva.

Ker tvrdka za izdelovanje klišejev vsled pomanjkanja delavcev ni mogla izvršiti naročil, smo, žal, morali za nekaj časa prekiniti s priobčevanjem slik padlih junakov. Ker si je zdaj tvrdka pridobila druge delavce, bomo odslej zopet priobčevali domače slike kakor smo poprej. Kar imamo slik že tukaj, pride vse na vrsto, samo prosimo potrpljenja, ker vsega ne moremo priobčiti naenkrat. Odslej bomo sprejemali v list le slike na bojišču padlih ali vsled ran umrlih junakov in druge, ki imajo splošni pomen. Slik posameznih ranjencev, ujetnikov in drugih, ki imajo le krajevni pomen, ne bomo priobčevali.

Slike priobčimo brezplačno. Ker pa imamo mi s priobčenjem stroške, prosimo, da razširjate naš list in mu pridobivate novih naročnikov.

F. Čuden

Ljubljana,
Prešernova ulica štev. 1.

Oficijalni vojni spominski
kozarci 1914—1915.

V nobeni hiši se ne sme pogrešati tega kozarca, ker je res nekaj posebnega in je dobiček v korist vojakom. Razstavljeni so v izložbi tvrdke F. Čuden, Prešernova ulica 1.

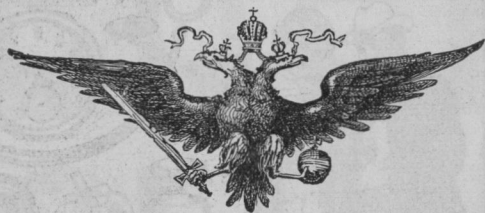
Spominski lepi prstani, železni s srebrom in zlatom podloženi

K 3.— do 12.— in srebrni po K 2.— z rudečim križem K 2.30.

Najboljše ure. Svetovne znamke.

Delničar švicarskih tovarn „Union“ „Horlongere“.

Cenik tudi po pošti brezplačno.

Vdovski in sirotinski pomožni zaklad celokupne oborožene sile

oddelek vojno zavarovanje.

Pod najvišjim pokroviteljstvom Nj. cesarske in kraljevske Visokosti presv. gospoda nadvojvode gen. art. insp. fcm. Leopolda Salvatorja in presv. gospe nadvojvodinje Blanke.
Dunaj, I. Schwarzenbergplatz 1.

Deželna poslovalnica za Kranjsko v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6., II. nadst. desno, zraven glavnice pošte.

Poziv! Mnogo na bojiščih se nahajajočih vojakov ima doma ženo in otroke, ki jih čaka najhujša beda, če se oče ne vrne več domov.

Vojno zavarovanje

ima namen, da jim nudi varstvo in pomoč.

Vsak mož, odhajajoč na bojišče, naj zagotovi svojem denarno pomoč za najhujši slučaj.

Vsaka žena, ki ji je mož na bojišču, je dolžna, da skrbí za svoje otroke.

Vsak delodajalec mora pomisliti, da se bojujejo njegovi uslužbenci in delavci tudi za njegovo lastno varnost, ko zastavljajo svoje življenje proti sovražniku.

Nihče naj ne zamudi te potrebne oskrbe za bližnjo bodočnost, dokler ni prepozno.

Vsak, ki se ga to tiče, naj si odtrga majhen znesek, da obvaruje sebe in svoje najstrašnejših posledic vojske.

Vojno zavarovanje se lahko prijavi pri občinskem in župnem uradu, pri šolskih vodstvih ali naravnost pri deželnem zastopstvu za Kranjsko vdovskega in sirotinskega zaklada celokupne oborožene sile, v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadstr.

Črnovojniki plačajo 4½ % premije, aktivni častniki, moštvo in rezervisti 7 %.

Obiskujte „Kino Central“ v deželnem gledališču!

»SLAVIJA«

VZAJEMNO ZAVAROV. BANKA V PRAGI.

451 REZERVNI FONDI K 65.000.000.—

Izplačane dohodnine in kapitalije K 129.965.304.25.

— dividend se je doslej izplačalo nad K 3.000.000.—

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vsekrozi slov. narodno upravo.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah, pod tako ugodnimi pogoji, kakor nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetja in smrt z manjšajočimi se vplačili.

Zavaruje poslopja in premijne proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. — Uživa najboljši sloves, koder posluje.

ZAVARUJE TUDI PROTI VLOMU.

Vsa pojasnila daje: „Generalni zastop vzajemne zavarovalne banke Slavija v Ljubljani“.

Poravnajte naročnino!

453
PRIPOROČA SE
UMETNA KNJIGOVZNICA
IVAN JAKOPIČ,
LJUBLJANA.

470 Mazilo za lase
varstv. znamka Netopir
napravi g. Ana Križaj v Spodnji
Šiški št. 222 pri Ljubljani. Dobi
se v Kolodvorski ul. 200 ali pa
v trafiki pri cerkvi. V 3 tednih
zrastejo najlepši las e. Stekl. po
2 in 3 K. Pošilja se tudi po pošti.
Izborno sredstvo za rast las.
Za gotovost se lamči.
Zadostuje steklenica.
Spričevala na razpolago.

SANATORIUM · EMONA
ZA · NOTRANJE · IN · KIRURGIČNE · BOLEZNI ·
PORODNIŠNICA.
LJUBLJANA · KOMENSKEGA · ULICA · 4
SEF · ZDRAVNIK · PRIMARIJ · DR · FR · DERGANČ

Ovčjo volno

vseh vrst in vsako množino
kupuje po najvišjih cenah

J. Grobelnik, Ljubljana,
Mestni trg, 22.

DRAGOTIN HRIBAR

457 TISKARNA IN KNJIGOVZNICA
LJUBLJANA, DUNAJSKA C. 9.

Izvršuje vsakoršna v njeno stroko spadajoča naročila ukusno in po najzmernejših cenah; nadalje priporoča svojo zalogo vseh s 1. avgustom 1914 pri sodiških vpeljanih obrazcev za civilno-pravno postopanje v slov. in nemškem jeziku, kakor tudi vse obrazce za obč. urade, cestne odbore, gg. odvetnike, c. kr. notarje itd.

Ako naročite in to storite nemudoma,

- 1 srečko avstr. rdečega križa
- 1 srečko ogrskega rdečega križa
- 1 srečko budimpeštanske bazilike
- 1 dobitni list 3% zemlj. srečk iz leta 1880
- 1 dobitni list 4% ogrsk. hip srečk iz leta 1884
- 12 žrebanj vsako leto, glavni dobitnik **630.000 kron**

Mesečni obrok za vseh pet srečk ozir. dobitnih listov samo 5 kron

dobite igralno pravico do dobitkov ene turške srečke v znesku do **4000 frankov** popolnoma zastoj!
Pojasnila in igralni načrt pošilja brezplačno:
Srečkovno zastopstvo 3, Ljubljana.

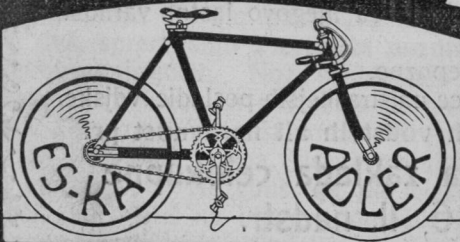
Odlikovan na razstavi v Radovljici leta 1914 s častno diplomom in svinjino I. vrste.

BRINJEVEC

najfinejše vrste, posebno priporočljiv proti kužnim boleznim, se dobi pri **Gabrijelu Eržen, Zapuže pošta Begunje pri Lescah, Kranjsko.**
Cene zmerne. Za pristnost jamčim.

GORČEVA

KOLESA PRIZNANO NAJ-BOLJŠA SEDANJOSTI X

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TERE: ZIJE CESTA ŠT. 14 NOVI SVET NASPROTI KOLIZEJA - ZAH: TEVAJTE PRVI SLOV. CENIK BREZPLAČNO

Lepa darila

so traje spomin na darovalca, toda le takrat, če izberete reči, ki so trajno uporabne in obdrže vedno svojo lepoto. Bogato ilustrovani cenik svetovne tvrdke H. Suttner, v Ljubljani, št. 5 vsebuje več tisoč lepih vedno uporabljivih daril, katerih navajamo tukaj le nekoliko:

Za birmo:

- Št. 410 Nikelnasta Roskopf ura K 4-10
- Nikelnasta verižica K 1-—
- Št. 719 Srebrna rem. ura K 7-80
- Srebrna verižica K 2-20
- Št. 523 Srebrna Roskopf ura, dvojni pokrov K 12-80
- Št. 865 Srebrna oklopna verižica 30 gramov težka K 4-40

Za poroko:

- Št. 2509 12 kom. srebrnega dessert orodja v etuiju K 19-—
- Št. 478 Namizni nastavek, 47 cm visok K 33-50
- Št. 1315 Salonska ura, zelo lepa, udarja pol in eno uro K 12-50
- Št. 2296 Servis za liker, srebrn zelo lep, 25 cm visok K 37-—

Za krst:

- Št. 1202^{1/2} trideln. orodje v etuiju K 9-70
- Št. 1202 Pravo srebrno orodje v etuiju K 15-—
- Št. 49 Srebrno pozlačeni obesek za krst K 5-60
- Št. 563 Srebrna zavratna verižica K 2-—
- 14 karat. zlata K 16-80

Za god:

- Št. 2294 Pravi srebrni servijetni obroček masiven K 6-75
- Št. 189 14 karat. zlat prstan z lepim kamnom K 7-80
- Št. 189 Novo zlato, prstan z lepim kamnom K 3-80
- Št. 470 Double zlata obesek, srček K 1-20

Za gospode:

- Št. 788 Srebrna tula ura, dvojni pokrov K 19-80
- Št. 859 14 karat. zlata verižica, zelo fino izdelana K 32-—
- Št. 793 14 karat. zlata ura, fino kolesje K 44-—
- Št. 795 14 karat. zlata ura, dvojni pokrov K 65-—

Za dame:

- Št. 562 Zavratna verižica, srebrna K 1-80
- 14 kar. zlato K 13-50
- Št. 886 150 cm dolga 14 karat. zlata damska verižica K 58-—
- Št. 804 Srebrna damen ura, 6 kamnov K 9-50
- Št. 1548 Srebrna tula raztezna zapestnica z uro K 25-—

Velika izbira [raznovrstnih daril v bogato ilustrovanem ceniku, katerega zahtevajte zastoj in poštne prosto.

Razpošilja se po povzetju ali pa če se denar v naprej pošlje. — Neugajajoče stvari zamenjam ali pa pošljem denar nazaj. — **Bogato ilustrovani cenik** zahtevajte zastoj od svetovne razpošiljalnice

Lastna tovarna ur v Švici.

H. Suttner samo v Ljubljani št. 5.

Lastna znamka "IKO" svetovno znana.

Tvrdka nima nobene podružnice.

Največja špecialna trgovina za dobre ure.

J. KETTE

specijalna modna in športna priporoča:

LJUBLJANA

Franca Jožefa cesta števil. 3.

trgovina za gospode in dečke

- klobuke
- slamnike
- čepice
- kravate
- žepne robce
- nogavice
- srajce
- spodnje hlače
- naramnice
- palice
- dežnike
- i. t. d.

Za vojake:

nepremočljive dežne plašče, spalne vreče, nahrbtnike in vso drugo opremo.

Naročnina za list »Tedenske Slike«; za Avstro-Ogrsko: 1/4 leta K 2-50, 1/2 leta K 5-— celo leto K 10-—; za Nemčijo: 1/4 leta K 3-50, 1/2 leta K 7-— celo leto K 14-—; za ostalo inozemstvo, celo leto fr. 16-80. Za Ameriko letno 3-25 dolarjev. Naročnina za dijake in vojake celoletno 8 kron. Posamezne števil. 20 vin.

Uredništvo in upravništvo: Frančiškanska ulica št. 10, I. nadstropje.